

Duration: 3 Hours

Marks: 100

NOTE: Figure to right indicate full marks.

All question are compulsory

Q 1] A] Select the correct alternative and rewrite (Any 10)

10 Marks

1. Which account balance indicates finished goods in hand

- Wages Control Account
- W.I.P ledger Control Account
- Overheads Account
- Store Ledger Control Account

2. WIP ledger balance shows

- Cost of finished work
- Cost of unfinished work
- Cost of material
- Cost of purchase

3. Incomplete contract is referred as

- Work in Progress
- Certified Work
- Contract Account
- Contractee Account

4. Sale of scrap credited to

- Contract Account
- Contractee Account
- Cash Account
- Debtors Account

5. When actual wastage is less than normal wastage is known as

- Abnormal Loss
- Abnormal Gain
- Normal Loss
- Loss

6. Sale of By-Product is

- Debited to Process A/c
- Credited to Process A/c
- Credited to Profit & Loss A/c
- Debited to Normal A/c

7. The excess of selling price over variable cost

- Contribution
- Profit Volume Ratio
- Fixed Cost
- Sales

8. The point at which total revenue is equal to total cost.

- Contribution
- Sales
- Break Even Point
- Variable Cost

9. Which one of the following is not benefit of standard costing

- Quick reporting
- Improvement in efficiency
- Promotes Cost Consciousness
- Costly

10. Excess of standard cost over actual cost is

- Favorable variances
- Unfavorable variances
- Material Variances
- Labour Variances

11. The difference between the standard labour hours specified and the actual labour hours expended.

- Labour Efficiency variance
- Labour usage variance
- Material cost variance
- Material price variance

12. Which one of following known as benchmarking is performed within an organization by comparing the performance of similar business unit?

- Internal Benchmarking
- Global Benchmarking
- Strategic Benchmarking
- Vertical Benchmarking

Q 1] B] State whether the following statements are True or False. (Any 10) 10 Marks

1. Under Non Integrated system Cost A/c and financial A/c are maintained separately.
2. The purpose of retention money is to safeguard against the risk of loss due to faulty workmanship.
3. Sub contract cost is debited to Contract A/c.
4. Separate A/c is maintained for each process.
5. Normal Loss is controllable.
6. Fixed Cost does not remain constant.
7. Margin of safety is excess of Break Even sales over actual sales.
8. Standard costing is method of costing.
9. A cost variances is a similarity between standard cost and actual cost.
10. At maturity stage sales decline.
11. Target Costing is method of costing.
12. Cost drivers does not generate cost.

20 Marks

Q 2) M/s Stone & Gems manufacturing a product passes through three processes.The following information gathered for the month of March 2023.

Particulars	Process I	Process II	Process III
Unit introduced	3,000	---	---
Cost Per Unit	Rs.15	---	---
Direct Materials	Rs.11850	Rs.15,000	Rs.11,800
Direct labour	Rs.9,000	Rs.11,000	Rs.12,000
Direct Expenses	50% of Direct Labour	50% of Direct Material	Rs.7,000
Normal loss	5%	5%	5%
Realisable value of scrap (per Unit)	Rs.12	Rs.15	Rs.10
Actual Output Unit	2,700	2,900	2755

The output of each process directly passes to the next process and finally to finished stock. You are required to prepare:

- 1.Process I,II and III Accounts
- 2.Normal Loss Account
- 3.Abnormal Loss Account
- 4.Abnormal Gain Account

OR

20 Marks

Q 2) M/s XYZ & Co Ltd. Manufactures a product which passes through three processes. The following

Particulars gathered for the month of March 2023.

Particulars	Process		
	X	Y	Z
Material Introduced (kgs)	700	364	294
Cost of Material Per Kg. (Rs.)	90	80	40
Direct Material (Rs.)	8000	6000	20000
Direct Wages (Rs.)	7000	8000	9000
Direct Expenses (Rs.)	15000	12000	10000
Overheads (Rs.)	7940	6410	5500
Normal Loss	4%	5%	5%
Realizable value of scrap (Per Unit) (Rs.)	5	6	4
Output transferred to Next Process	50%	40%	---
Output transferred to Warehouse	50%	60%	100%

You are required to prepare: Process X,Y & Z Accounts

Q 3) M/s.Loyal & Faith Contractors undertook contract for constructing a bridge.The contract work commenced on 1st April 2020 and completed on 31st March 2023.The contract price is 1,00,00,000 20 Marks

The Contractee agrees to pay 90% of the value of work done as certified by the Architect.

Particulars	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Material Purchased	30,00,000	20,00,000	19,00,000
Direct labour	15,00,000	12,00,000	10,00,000
Architect fees	1,80,000	1,60,000	1,40,000
Supervision charges	1,00,000	80,000	60,000
Overheads Charges	85,000	65,000	75,000
Plant issued	750000	---	---
Work Certified	50,00,000	75,00,000	1,00,00,000
Work uncertified	2,00,000	2,50,000	----
Material at site	40,000	50,000	30,000

Depreciation charge @10% on plant issued on straight for every year.

Prepare Contract Accounts for the year 2020-2021,2021-2022,2022-2023.

OR

Q3) Teakwood Construction Company has undertaken three Contract during the Year and following particulars available as on 31-03-2023. 20 Marks

Particulars	Contract X Rs.	Contract Y Rs.	Contract Z Rs.
Contract Price	75,00,000	60,00,000	45,00,000
Material issued	15,00,000	12,00,000	10,00,000
Labour	9,75,000	8,50,000	6,95,000
Sub contract charges	8,40,000	7,40,000	6,40,000
Supervision charges	3,50,000	2,50,000	3,75,000
Insurance charges	45,000	47,000	30,000
Architect's fees	20,000	25,000	35,000
Work Certified	40,00,000	35,00,000	30,00,000
Work Uncertified	1,50,000	1,10,000	1,00,000
Amount Received from Contractee	80% of Work certified	90% of Work certified	75% of Work Certified
Closing Stock of material	75,000	60,000	50,000

All Contracts were commenced during the current year.

Prepare Contract Account of X,Y & Z.

Q 4) A] The following information is available from records of Company as at 31st March 2022 & 2023. 10 Marks

Particulars	2022	2023
Sales	5,00,000	7,00,000
Profit	300000	350000

Calculate:

- 1.P/V ratio
2. Fixed Cost
- 3.Break Even Sales in (Rupees)
4. Sales required to earn profit Rs.3,00,000.
- 5.Profit for sales Rs.14,00,000.

10 Marks

Q 4) B] Calculate Material Variances from the following details

Material	Standard		Actual	
	Quantity	Rate	Quantity	Rate
A	100	6	110	7
B	80	7	90	8
C	60	5	55	5.50

OR

Q 4) Following are the balances in Cost ledger of Amrit Manufacturing Company on 1st April, 2022 20 Marks

	Debit(Rs)	Credit(Rs)
Stores Ledger Control Account	32000	
WIP control account	42000	
Finished Stock Ledger control Account	25000	
Cost Ledger Control Account		99,000

Following are the transactions for the year ending on 31st March, 2023:

Particulars	Rs
Purchase of Raw material	1,50,000
Material issued to production	95,000
Direct Wages	1,50,000
Factory Overheads incurred	90,000
Selling & Distribution overheads incurred	32,000
Factory Overheads recovered	88,000
Selling & Distribution overheads recovered	31,000
Sales	5,00,000

Stock of WIP at end	60,000
Stock of Material at end	50,000
Stock of finished goods at end	40,000

You are required to prepare following Cost Control Accounts:

- Cost ledger control Account
- Stores Ledger Control account
- WIP Control Account
- Finished Stock Ledger Control Account
- Costing Profit & Loss Control Account

- Q.No.5.** 1. Explain Standard Costing and its advantages . **10**
 2. Explain the non-integrated system. **10**

OR

Q.No.5. Write a short note on: (Any 4) **20**

- Material Price variance
- WIP Ledger Control Account
- Activity Based Costing
- Margin of safety and BEP
- Life Cycle Costing
- Profit and Loss Account for Incomplete contract

वेळ: ३ तास

गुण: १००

NOTE: Figure to right indicate full marks.

प्रश्न 1. अ) योग्य पर्याय निवडा आणि पुन्हा लिहा

1. खालील पैकी कोणते खाते शिल्लक तयार माल दर्शवते

- वेतन नियंत्रण खाते
- प्रगतीपथावरील माल नियंत्रण खाते
- खर्च खाते
- साहित्य नियंत्रण खाते

2. प्रगतीपथावरील माल नियंत्रण खाते _____ शिल्लक दाखवते

- पूर्ण झालेल्या कामाची किंमत
- अपूर्ण कामाची किंमत
- सामग्रीची किंमत
- खरेदीची किंमत

3. अपूर्ण करार म्हणून _____ संदर्भित केले जाते

- प्रगतीपथावरील काम
- प्रमाणित कार्य
- कंत्राट खाते
- कंत्राटीदाराचे खाते

4. भंगाराची विक्री हि _____ खात्यात जमा होते

- कंत्राट खाते
- कंत्राटीदाराचे खाते
- रोख खाते
- कर्जदार खाते

5. जेव्हा वास्तविक अपव्यय हा सामान्य अपव्ययापेक्षा कमी असतो तेव्हा त्याला _____ म्हणतात

- असामान्य नुकसान
- असामान्य फायदा
- सामान्य नुकसान
- तोटा

6. उप-उत्पादनाची विक्री हि _____ केली जाते

- प्रक्रिया खात्यावर वर्ग
- प्रक्रिया खात्यावर जमा
- नफा आणि तोटा खात्यामध्ये जमा
- सामान्य खात्यावर वर्ग

7. परिवर्तनीय किंमतीपेक्षा जास्त विक्री मूल्य म्हणजे _____

- योगदान
- नफा आकारमान गुणोत्तर
- स्थिर किंमत
- विक्री

8. ज्या बिंदूवर एकूण महसूल एकूण खर्चाच्या बरोबरीचा आहे, तो बिंदू म्हणजे _____.

- योगदान
- विक्री
- ना नफा ना तोटा
- बदलणारा खर्च

9. खालीलपैकी कोणता मानक खर्चाचा फायदा नाही

- जलद अहवाल
- कार्यक्षमतेत सुधारणा
- खर्चाच्या जाणीवेला प्रोत्साहन देते
- खर्चिक

10. वास्तविक खर्चापेक्षा प्रमाणित खर्च जास्त असल्यास _____ निर्माण होते.

- अनुकूल भिन्नता
- प्रतिकूल भिन्नता
- साहित्य भिन्नता
- श्रम भिन्नता

11. निर्दिष्ट मानक श्रम तास आणि खर्च केलेले वास्तविक श्रम तास यांच्यातील फरक म्हणजे _____ होय.

- श्रम कार्यक्षमता भिन्नता
- कामगार वापरातील फरक
- सामग्रीच्या खर्चातील फरक
- सामग्रीच्या किंमतीतील फरक

12. समान व्यवसायजगताच्या व्यवसायसंस्थांचे कामगिरीचे तुलनात्मक निरीक्षण करून ज्याचा अंतर्भाव संस्थेमध्ये केला जातो, ते खालीलपैकी कोणते बेंचमार्किंग म्हणून ओळखले जाते ?

- अंतर्गत बेंचमार्किंग
- वैश्विक बेंचमार्किंग
- धोरणात्मक बेंचमार्किंग
- अनुलंब बेंचमार्किंग

Q.1.B) खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा. (कोणतेही दोन)

१०

1. अनात्मक परिव्यय लेखाप्रणाली अंतर्गत परिव्यय खाते आणि आर्थिक खाते स्वतंत्रपणे राखले जाते .
2. पैसे ठेवण्याचा उद्देश सदोष कारागिरीमुळे नुकसान होण्याच्या जोखमीपासून संरक्षण करणे हा आहे.
3. उपकंत्राटाची किंमत कंत्राट खात्यात वर्ग केली जाते.
4. प्रत्येक प्रक्रियेसाठी स्वतंत्र खाते ठेवले जाते.
5. सामान्य नुकसान नियंत्रित करता येते.
6. निश्चित खर्च स्थिर राहत नाही.
7. वास्तविक विक्रीपेक्षा ना नफा ना तोटा बिंदूवरील विक्री जास्त असते तेव्हा सुरक्षिततेचे सीमा तयार होते.
8. मानक परिव्ययांकन म्हणजे खर्चाची पद्धत होय.
9. किमतीतील फरक म्हणजे प्रमाणित किंमत आणि वास्तविक किंमत यांच्यातील समानता.
10. परिपक्वता टप्प्यावर विक्री घटते.
11. लक्ष्य परिव्ययांकन ही परिव्ययांकनाची पद्धत आहे.

12. परिव्ययचालक खर्च उत्पन्न करत नाहीत.

प्रश्न 2) मेसर्स स्टोन अँड जेम्स उत्पादन कंपनीचे उत्पादन तीन प्रक्रियामधून जाते. मार्च 2023 महिन्यासाठी खालील माहिती गोळा केलेली आहे.

तपशील	प्रक्रिया I	प्रक्रिया II	प्रक्रिया III
मूलभूत कच्चा माल सादर केला (नगसंख्या)	3,000	---	---
प्रति नग कच्च्या मालाची किंमत (रु.)	Rs.15	---	---
थेट साहित्य (रु.)	Rs.11850	Rs.15,000	Rs.11,800
थेट श्रम (रु.)	Rs.9,000	Rs.11,000	Rs.12,000
थेट खर्च (रु.)	थेट मजुरीच्या 50%	थेट साहित्याच्या 50%	Rs.7,000
सामान्य नुकसान (%)	5%	5%	5%
प्रति नग भंगार मूल्य (रु.)	Rs.12	Rs.15	Rs.10
वास्तविक उत्पादन	2,700	2,900	2755

प्रत्येक प्रक्रियेचे उत्पादन थेट पुढील प्रक्रियेकडे जाते आणि शेवटी तयार माल साठ्यामध्ये जाते. आपण पुढील खाती तयार करणे गरजेचे आहे:

1. प्रक्रिया I, II आणि III खाती
2. सामान्य नुकसान खाते
3. असामान्य नुकसान खाते
4. असामान्य लाभ खाते

किंवा

Q 2) मेसर्स एक्स वाय झेड हि कंपनी तीन प्रक्रियामधून जाणारे उत्पादन तयार करते. मार्च 2023 महिन्यासाठी गोळा केलेले तपशील खालीलप्रमाणे आहेत.

२०

तपशील	प्रक्रिया		
	X	Y	Z
मूलभूत कच्चा माल सादर केला (नगसंख्या)	700	364	294
प्रति नग कच्च्या मालाची किंमत (रु.)	90	80	40
थेट साहित्य (रु.)	8000	6000	20000
थेट श्रम (रु.)	7000	8000	9000
थेट खर्च (रु.)	15000	12000	10000

प्रक्रिया खर्च (रु.)	7940	6410	5500
सामान्य नुकसान (%)	4%	5%	5%
प्रति नग भंगार मूल्य (रु.)	5	6	4
पुढील प्रक्रियेत पाठविलेले उत्पादन	50%	40%	---
गोदामात पाठविलेले उत्पादन	50%	60%	100%

Q 3) मेसर्स लॉयल अँड फेथ कॉन्स्ट्रक्शन्सनी पूल बांधण्याचे कंत्राट घेतले. कंत्राटाचे काम 1 एप्रिल 2020 रोजी सुरू झाले आणि 31 मार्च 2023 रोजी पूर्ण झाले. कंत्राटाची किंमत रुपये 1,00,00,000 आहे. कंत्राटदार वास्तुविशारदाने प्रमाणित केल्यानुसार केलेल्या कामाच्या मूल्याच्या 90% रक्कम देण्यास सहमत आहे. २०

तपशील	2020-2021	2021-2022	2022-2023
साहित्य खरेदी केले	30,00,000	20,00,000	19,00,000
थेट मजुरी	15,00,000	12,00,000	10,00,000
वास्तुविशारद शुल्क	1,80,000	1,60,000	1,40,000
पर्यवेक्षण शुल्क	1,00,000	80,000	60,000
बांधकाम खर्च	85,000	65,000	75,000
संयंत्र जारी	750000	---	---
काम प्रमाणित	50,00,000	75,00,000	1,00,00,000
अप्रमाणित काम	2,00,000	2,50,000	----
कंत्राटस्थळावरील बाकी साहित्य	40,000	50,000	30,000

प्रत्येक वर्षासाठी जारी केलेल्या संयंत्रावर मूळ रकमेच्या @10% घसारा आकारा.

2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 या वर्षासाठी कंत्राट खाती तयार करा.

किंवा

प्र.3) टेकवुड कन्स्ट्रक्शन कंपनीने वर्षभरात तीन करार केले आहेत आणि 31-03-2023 पर्यंत खालील तपशील उपलब्ध आहे.

तपशील	कंत्राट एक्स रु.	कंत्राट वाय रु.	कंत्राट झेड रु.
कंत्राटाची किंमत	75,00,000	60,00,000	45,00,000
बांधकाम साहित्य जारी केले	15,00,000	12,00,000	10,00,000
मजुरी	9,75,000	8,50,000	6,95,000
उप करार शुल्क	8,40,000	7,40,000	6,40,000

पर्यवेक्षण शुल्क	3,50,000	2,50,000	3,75,000
विमा शुल्क	45,000	47,000	30,000
वास्तुविशारद शुल्क	20,000	25,000	35,000
काम प्रमाणित	40,00,000	35,00,000	30,00,000
काम अप्रमाणित	1,50,000	1,10,000	1,00,000
कंत्राटदाराकडून मिळालेली रक्कम	प्रमाणित कामाच्या 80%	प्रमाणित कामाच्या 90%	प्रमाणित कामाच्या 75%
वर्षअखेर साहित्याचा साठा	75,000	60,000	50,000

सर्व कंत्राटे चालू वर्षात सुरू झाले आहेत.

एक्स, वाय आणि झेड चे कंत्राट खाते तयार करा.

प्र. 4) अ] खालील माहिती कंपनीच्या 31 मार्च 2022 आणि 2023 पर्यंतच्या आर्थिक नोंदीवरून उपलब्ध आहे.

१०

तपशील/ वर्ष	2022	2023
विक्री (रु.)	5,00,000	7,00,000
नफा (रु.)	300000	350000

गणना करा

1. नफा आकारमान गुणोत्तर
2. निश्चित किंमत
3. ना नफा ना तोटा बिंदू
4. रु. 3,00,000 नफा मिळविण्यासाठी आवश्यक विक्री.
5. रु.14,00,000 विक्री झाल्यावरील नफा

Q 4) B] खालील तपशिलांमधून साहित्य भिन्नतेची गणना करा

१०

साहित्य	मानक		वास्तविक	
	नगसंख्या	दर (रु.)	नगसंख्या	दर (रु.)
अ	100	6	110	7
ब	80	7	90	8
क	60	5	55	5.50

किंवा

प्र. 4) 1 एप्रिल 2022 रोजी अग्रित मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनीच्या परिव्यय लेखापुस्तकातील शिल्लक खालीलप्रमाणे आहेत

२०

तपशील	खर्च (रु.)	जमा (रु.)
-------	------------	-----------

कच्चा माल नियंत्रण खाते	32000	
प्रगतीपथावरील माल नियंत्रण खाते	42000	
तयार माल नियंत्रण खाते	25000	
परिव्यय लेखा नियंत्रण खाते		99,000

31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षातील व्यवहार खालीलप्रमाणे आहेत

तपशील	(रु.)
कच्चा माल खरेदी केला	1,50,000
उत्पादनासाठी जारी केलेली सामग्री	95,000
थेट वेतन	1,50,000
कारखाना खर्च	90,000
विक्री आणि वितरण खर्च	32,000
कारखाना खर्च वसूल झाला	88,000
विक्री आणि वितरण खर्च वसूल झाले	31,000
विक्री	5,00,000
वर्षाखेर प्रगतीपथावरील माल	60,000
वर्षाखेर साहित्याचा साठा	50,000
वर्षाखेर तयार मालाचा साठा	40,000

तुम्हाला खालील खर्च नियंत्रण खाती तयार करणे गरजेचे आहे:

- परिव्यय नियंत्रण खाते
- कच्चा माल नियंत्रण खाते
- प्रगतीपथावरील माल नियंत्रण खाते
- तयार माल नियंत्रण खाते
- परिव्यय नफा आणि तोटा नियंत्रण खाते

प्र.क्र.५. 1. मानक खर्च आणि त्याचे फायदे स्पष्ट करा. 10

2. एकात्मिक नसलेल्या परिव्यय प्रणालीचे स्पष्टीकरण द्या. 10

किंवा

प्र.क्र.५. संक्षिप्त टीप लिहा: (कोणतीही 4) 20

- सामग्री किंमत भिन्नता
- प्रगतीपथावरील माल नियंत्रण खाते
- क्रियाकलाप आधारित परिव्यय तंत्र
- नफा सीमांत सुरक्षितता आणि ना नफा ना तोटा बिंदुविक्री
- उत्पादन जीवन चक्र परिव्यय तंत्र
- अपूर्ण कंत्रासाठी नफा आणि तोटा खाते
